

Tadeusz Filipkowski, Edmund Wojnowski

Profesor Franciszek Ryszka 1924-1998

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 345

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Profesor Franciszek Ryszka
1924—1998**

31 marca 1998 r. zmarł nagle w Warszawie prof. dr hab. Franciszek Ryszka, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Wielka to strata dla polskiego i europejskiego środowiska humanistycznego. Jego gruntowne studia nad nazizmem, które zaowocowały dziełami naukowymi o fundamentalnym znaczeniu dla poznania i zrozumienia mechanizmu państwa faszystowskiego w Niemczech, z których wymienimy tylko przykładowo „Państwo stanu wyjątkowego” czy „Noc i mgła”, zapewniły Mu eksponowaną pozycję w nauce polskiej i europejskiej.

Profesor Franciszek Ryszka nie ograniczał jednak swych zainteresowań badawczych do wyjaśnienia fenomenu narodowego socjalizmu w Niemczech, choć jak sam twierdził poświęcił mu znaczną część swego życia. Wysoko cenione są Jego prace z zakresu metodologii nauk politycznych oraz doktryn prawnych i politycznych. Pełna bibliografia prac Profesora Ryszki to oddzielne zadanie, a próba oceny tego bogatego i wszechstronnego dorobku byłaby przejawem, co najmniej, braku skromności niżej podpisanych.

Charakteryzujący postać Profesora Ryszki, obok pojęcia „humanista” lub „wielki humanista”, używali także określenia „postać renesansowa”. Kto miał możliwość poznać osobiście Profesora potwierdzi trafność tych określeń. Trudno byłoby znaleźć problem z zakresu szeroko pojętej humanistyki, na temat którego Profesor nie potrafiłby czegoś interesującego i oryginalnego powiedzieć. Błyskotliwość Jego ocen, a także ripost podczas dyskusji była imponująca.

Ten wielki uczyony i intelektualista był człowiekiem nad wyraz skromnym, a także bezpośrednim i serdecznym. Wobec swych uczniów był wymagający, nie stosował jednak rygorów formalnych, natomiast wysoko ustawiał poprzeczkę odpowiedzialności intelektualnej i moralnej oraz rzetelności. Czuł się dobrze wśród ludzi, chętnie uczestniczył w spotkaniach towarzyskich, na których jego urok osobisty odciskał swe piętno.

Z Olsztynem — czy szerzej z Warmią i Mazurami — wiązały Go nie tylko uroki krajobrazu. Wypromował dwóch doktorów pochodzących z olsztyńskiego środowiska naukowego, był konsultantem Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, a także członkiem Towarzystwa Naukowego. Wspierał swą wiedzą i doświadczeniem tworzący się wówczas Instytut Nauk Społeczno-Politycznych Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie.

Każda prośba o radę czy pomoc, kierowana z Olsztyna do Profesora Franciszka Ryszki, mogła liczyć na Jego serdeczną życzliwość.

Będzie Go nam bardzo brakowało jako autorytetu intelektualnego i moralnego, i jako życzliwego i serdecznego Człowieka.

*Tadeusz Filipkowski
Edmund Wojnowski*